Pocztową należytość uiszczono ryczałtem.
Почтову оплату заплачено гуртом.

РІК II. ЛЬВІВ, 27. ТРАВНЯ 1928. Ч. 10.

УКРАЇНСЬКИЙ ЕМІҐРАНТ

Орґан Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами у Львові.
ВИХОДИТЬ ДВІЧІ В МІСЯЦЬ.

Редакція і Адм.: Львів, Городецька 95, I. пов. Чекове конто П. К. О. 153.315. Телефон 37-14.

Річна передплата на рік 1928: В краю — річно 8 зол., піврічно 4 зол.; чвертьрічно 2 зол. в Америці і Канаді — 1 дол. в Бразилії — 2·50 мільрайси; в Арґентині — 3·50 песа; у Франції — 15 франків; в Німеччині — 4 марки. Один прим. 35 с.

Українські Еміґранти!

Не кидайте рідної землі!

Вступайте в члени свого Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами!
Передплачуйте, читайте і поширюйте свій часопис „Український Еміґрант"!

Адреса Товариства і Редакції: Львів, Городецька 95, I. поверх.

Бюро Інформацій та Помочі Еміґрантам

Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами у Львові міститься

у ЛЬВОВІ вул. Городецька ч. 95. I. пов.

Урядові години 8—1; 3—5.

Бюро Інформацій та Помочі Еміґрантам

Кружка Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами в Тернополі міститься

в ТЕРНОПОЛІ, вул. Міцкевича ч. 3. партер

Урядові години 8—3.

Завдання хвилини.

З усіх сторін краю приходять страхітливі вісти. Студінь і негода знищили засіви. Селяне в багатьох місцевостях мусіли переорати свої загони, щоби вдруге кинути в невдячну землю зерно. Всі числяться з тим, що передновок буде страшний, що голод заглядає до вікон українського селянина.

Положення українського селянина ще й тим незавидне, що не може він числити на бічні заробітки. Застій в промислі, безробіття по містах, все це унеможливлює йому залишення рідного села, щоби в наймах, як щоденний робітник, при будовах найти хочби марний прожиток і перетрівати економічну скруту.

Положення справді розпучливе. Вияв ньому дають численні віча, які відбуваються в останньому часі по цілому краю, а які уладжують новообрані українські посли. На цих вічах масово забирають голос українські селяне і перед своїми заступниками в чорних красках малюють своє невідрадне положення.

„Село дуситься — казав один селянин з яворівського повіту — люде множаться наче гриби, що й місця для них вже немає. Чоловік для чоловіка став вовком, брат проти брата виступає, за клаптик землі то й душегубом зробиться. Нічого тепер не чути по селах як тільки бійки, вбивства, підпали, напади. Боже слово тепер не в силі отямити людей. Давайте нам змогу бодай на чужину поїхати, бо ми тут подусимося на малих клаптиках землі, обвантажені ріжними тягарами".

Таке говорив малосвідомий селянин і в його словах бреніла нотка розпуки. А так як він думав, думає ціла селянська маса і такі голоси можна частіше почути при кожній нагоді.

Селянську масу ополонила думка, що тільки поза межами рідного краю вона може найти вихід з тяжкої ситуації. Що тут на рідній землі вже

йому нічого шукати, що тут тісно стало, а зате десь далеко за морями й горами широчезні простори, плодовита земля, що там можна відітхнути й зажити кращим життям.

У тих несприятливих умовинах родиться неприродня еміґраційна горячка, котра може з собою принести дуже прикрі наслідки для цілої суспільности. Лихо не тільки в тому, що свідомий і активний під економічним оглядом елемент залишить рідну землю, але ще більше в тому, який характер може приняти цей процес. Рішати тут буде не здоровий розум, обдуманий плян, зрозуміння можливостей, але хаотичний гін рознузданих стихійних сил. Скористають з цього тільки ріжні чорні духи, що тільки чекають на такі моменти, вони станують приятелями селянина і його дорадниками. Не на те, щоби вияснити йому справу, щоби виявити йому правду, але щоби його використати і обдурити. На імя цим чорним духам: аґенти, спекулянти, обманці!

Селянин, притиснений нуждою не буде здавати собі справи з того, що істнують закони, декрети, обмеження еміґрамії і тим подібні справи. Що більше, хто йому замість з місця помогти, аби він зараз міг виїхати, почне на ті справи звертати увагу, він тим скорше віддасть себе в руки несовісних людей. Їм він повірить, втратить останній шматок землі і або виїде справді десь у безвісти, або лишиться в краю як останній жебрак.

На це повинна звернути увагу ціла українська суспільність, українські суспільні орґанізації і українська преса. Треба всіми силами поборювати всякі явища еміґраційної горячки, для якої момент тепер дуже сприятливий. Треба енерґійно стреміти до цього, щоби положити край еміґраційному хаосові, який може мати дуже сумні наслідки. Освідомлювання селянства словом і письмом, безкомпромісове нищення обманців і дурисвітів, стеження за тим, щоби еміґраційний гін відбувався в межах пляновости і порядку, ось що повинно бути завданням цілого українського громадянства. Всі повинні якраз тепер обєднатися біля Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами і згідно з його інструкціями повести акцію в напрямі повного уняття еміґраційної справи.

Будова еміґраційного дому у Львові.

В одному з останніх чисел нашого часопису порушили ми незвичайно важну і пекучу справу будови еміґраційного дому у Львові. Виказали ми тоді причини, які складаються на це, що будова такого дому-захисту для еміґрантів повинна негайно розпочатися, виказали ми всі користи, які матиме кожний еміґрант, котрий для полагоджения своїх справ, звязаних з виїздом на чужину, мусить приїхати до Львова і часами навіть кілька днів в ньому перебувати. Одночасно звернулися ми з апелем до покликаних в тій справі чинників, щоби вони, з огляду на добро еміґрантів, доложили всіх старань, аби ця справа була як найскорше вирішена.

Сьогодні подаємо до відома наших читачів ті заходи, які досі поробили львівські товариства опіки над еміґрантами в справі будови еміґраційного дому та в якій стадії ця справа зараз находиться.

Ще з початком 1928 року зійшлися разом, за ініціятивою представника Еміґраційного Уряду, директора експозитури цього уряду у Львові, д-ра В. Вишинського, представники всіх львівських товариств опіки над еміґрантами в справі будови еміґраційного дому у Львові, та вибору для тої цілі окремого комітету. В часі цієї наради піднесено ті користи, які мав би кожний еміґрант з такого дому, далі, що в ньому найшли би приміщення всі еміґраційні товариства та експозитура Еміґраційного Уряду. Готель еміґраційного дому давав би приміщення еміґрантам з усіх трьох східно-галицьких воєвідств, а частинно і з волинського воєвідства.

По всесторонньому розглянені і обмірковані цієї квестії, вибрано для дальшого ведення справи будови еміґраційного дому у Львові комітет, зложений з девятьох членів під назвою **„Комітет Будови Еміґраційного Дому“**, предсідником котрого став проректор львівського університету проф. Семірадський, його заступником д-р М. Шенфельд, секретарем проф. І. Вуйцік, його заступником д-р В. Константинович, скарбником дир. М. Заячківський, його заступником проф. К. Журавський, а як дальші члени комітету д-р Ст. Дренґевич, д-р Г. Шпіндлер і представник Еміґраційного Уряду д-р В. Вишинський.

Згаданий комітет порішив поробити старання в цілі виарендування площі від Дирекції Державних Залізниць та від Дирекції Домен та Державних Лісів, з огляду на це, що площа, положена недалеко залізничого двірця є найвідповідніша під будову дому.

В тій цілі вибралася делеґація під проводом проректора Семірадського в складі д-ра Шпіндлєра, д-ра Константиновича, проф. Вуйціка і д-ра Вишинського до львівської Дирекції Залізниць. Ця делеґація зложила на руки президента Прахтля писемне прохання до Дирекції Залізниць на виарендування площі, що находиться по лівій стороні залізничого двірця. На це прохання одержав в короткому часі комітет будови еміґраційного дому відповідь, що Дирекція Залізниць не може відступити згаданої площі з тої причини, що площа ця має бути використана на будову залізничих маґазинів.

Дня 12. березня відбулася дальша нарада в справі еміґраційного дому, на котрій був також присутний, окремо запрошений, начальник замор-

ського відділу Еміґраційного Уряду д-р Дуркач з Варшави. На цій нараді заявив він, що центральні державні чинники ставляться прихильно до будови еміґраційного дому у Львові і очікують на представлення їм конкретного пляну. На цій нараді рішено віднестися до Дирекції Домен і Державних Лісів в справі виарендування частини площі на державному ґрунті при вул. Доїздовій, біля залізниці під будову еміґраційного дому.

У тій справі вибралася знову делеґація, зложена з тих самих осіб і на руки директора Домен і Державних Лісів у Львові, зложила прохання, котре він з прихильним заопініованням негайно переслав своїй централі у Варшаві. Одночасно Еміґранційний Уряд згодився прийти в поміч з невеликою квотою, котру комітет будови мав би право ужити на винаймлення відповідного льокалю під тимчасовий еміґраційний готель. Справа одначе винайму такого льокалю натрафляє на значні труднощі, а то тому, що з огляду на закон охорони льокаторів годі піднайти і винайняти відповідний льокаль,

Одночасно, з огляду на це, що на тій нараді виринула думка створити сталий виділ, зложений з представників всіх еміґраційних товариств у Львові, якого завданням була би кооперація у еміґраційних справах на терені львівського, станиславівського та тернопільського воєвідства, порішено, щоби до часу уконституования такого тіла, ті функції переняв на себе комітет будови еміґраційного дому.

Відповідь від Головної Дирекції Домен і Державних Лісів в справі виарендування площі під будову, покищо не прийшла. Щойно після цього справа будови перейде в стадію реалізації.

Консулярні полекші для еміґрантів.

Міністерство Закордонних справ видало для всіх польських консулятів нову тарифу консулярних оплат, на основі котрої еміґранти є або цілком звільнені від оплат, або ці оплати є значно зредуковані. Нова тарифа консулярних оплат обовязує від 1. травня 1928 р.

Постанови цієї тарифи є такі:

I. Оплати за судові чинности.

Вільне від оплат є поступовання перед консулем як перед мировим суддею у випадках спорів наслідком відносин праці та в справах між еміґрантом а транспортовим підприємством, наслідком перевозової умови.

Всякі спадкові чинности при вартости спадку понище 100 зол. вільні є від оплат.

II. Оплати за нотаріяльні чинности.

За переводи свідоцтв праці, актів цивільного стану або документів потрібних до заключення подружжя, робітники платять 75 відсотків звичайної оплати, що належиться за зладження переводу разом із потвердженням згідности а саме від сторінки 20 до 40 зол. залежно від мови ориґіналу.

III. Оплати за акти цивільного стану.

Оплата за зладження акту цивільного стану або видання витягу з акту цивільного стану, котра виносить від акту 15 зол., повинна бути для робітників вменшена на 50 відсотків.

IV. Оплати за паспортові чинности.

Оплати за паспорти, видавані робітникам, є побирані у висоті на 65 відсотків низчій, аніж звичайні оплати; цей розпорядок не має приміненння на просторі Зєдинених Держав Північної Америки та Канади. Нормальна ставка за переведення зміни або доповнення паспорту устійнена є на 15 зол., за продовження або виставлення паспорту — на 30 до 60 зол., залежно від часу, на який виставлено або продовжено паспорт.

V. Оплати від подань.

Подання в справі інформацій про умовини праці і перебування в краю та за границею є вільні від оплат.

VI. Оплати від свідоцтв.

Оплата за свідоцтво потвердження життя виносить 15 зол. Таке свідоцтво видане в ціли набуття емеритальної опіки або рентових чинитьб примусового обезпечення, вільне є від оплати.

За леґалізацію акту цивільного стану, свідоцтв праці та документів, потрібних при заключуванні подружжя, робітники платять 75 відсотків нормальної ставки, що виносить 15 зол. за леґалізацію документу та 8 зол. за удостовірення леґалізаційної клявзулї.

Вільні від оплати є свідоцтва видавані в справах примусових обезпечень, в справах, що належать до обсягу ділань Міністерства Праці і Суспільної Опіки о скільки відносяться до прохань про працю, охорону або опіку а також зголошення запотребування робітників і т. д., далі в справах осіб, яких матеріяльний стан, що унеможливлює зложення заплати без значної матеріяльної втрати, є відомий.

Вільні є також від оплати посвідки завізвання робітника до праці, так звані афідавіти, посвідки завізвання до приїзду полишених в краю членів родини робітника, що працює за границею та так званий „Certificat de coutume", вимаганий до заключення подружжя.

VII. Оплати за доручення, посилки, депозитові чинности та відобрання грошевих сум і документів.

Відобрання і переслання рентових чинитьб з титулу суспільних убезпечень вільні є від оплати. Кошта пересилки і доручення поносить особа, управнена до відбору.

По думці § 12. розпорядку завідуючому консулярним урядом прислугує право підвисшення оплати до дворазової висоти належної ставки о скільки наслідком фальшивого зізнання сторони не брано оплати або побрано надто низьку.

Натомість § 13. полишає децизії завідуючого консулярним урядом зниження оплати або цілко-

вите звільнення від них осіб, яких стан незаможности є йому відомий або достаточно управдоподібнений, наколи без значної матеріяльної втрати зложення оплати не є можливе.

Опісля § 24. постановляє, що завідуючий консулярним урядом може у виїмкових випадках зізволити на відрочення зложення оплати або складання її в ратах.

Пересторога перед еміґрацією до Уруґваю.

Еміґраційний Уряд перестерігає перед еміґрацією до Уруґваю, де наслідком некорисного під даний момент стану ринку праці і труднощів при гляданні за працею, панує значне безробіття; виїзджати туди можуть тільки особи, що мають відповідно потверджене завізвання від роботодавців або свояків, котрі там мешкають.

Пересторога перед еміграцією до Африки.

В пресі появилися оголошення, які взивають робітників з Польщі до виїзду до Альжиру, Тунісу та Марока. Еміґраційний Уряд остерігає перед цими оголошеннями і заявляє, що повищі вістки подає місцева мала фабрика варення (конфітур), що не анґажує робітників безпосередно але виступає як мнимо інформаційне підприємство, котре — як урядово стверджено, не має ніяких посад. Безробітні, що дають себе приманити тими оголошеннями, є наражені на матеріяльні втрати, бо оголошуючі по кожному зголошенні жадають присилки певної квоти але не дають — бо й не можуть дати — ніякої ґарантії, що безробітний дістане працю.

Еміґраційний Уряд комунікує, що можливости і умовини еміґрації до Альжиру, Тунісу і Марока не є для еміґрантів з Польщі корисні як з огляду на кліматичні умовини так і на стан на тамошніх ринках праці.

Крім цього Еміґраційний Уряд вияснює, що польсько-французька конвенція відносно праці не простягається на повищі краї і правне положення робітника з Польщі є там відмінне від положення робітника, що перебуває у Франції.

В справі завдатків на корабельні карти.

Еміґраційний Уряд повідомив корабельні товариства, що не вільно їм принимати завдатків на корабельні карти від еміґрантів, які не мають ще пашпортів, або зізволень на видачу їм пашпортів. Якби якийсь такий еміґрант надіслав до корабельного товариства завдаток почтою то товариство не сміє задержувати тих грошей але відіслати з поворотом.

Одначе еміґранти, які їдуть до Канади без афідавіту, можуть складати завдатки на корабельні карти зараз по одержанні позволення на виїзд з Державного Уряду Посередництва Праці, ще заки дістали позволення на еміґраційний пашпорт.

Цьогорічна еміґрація до Канади.

Весною цього року до дня 1. квітня зголосили канадійські залізничі компанії в Польщі після счеркнень запотребування на 9.493 рільних робітників, 436 служниць і 1.111 родин. Ці всі еміґранти мали право виїхати до Канади без афідавітів і ніяких спеціяльних позволень, на т. зв. allotment. Транспорти були розложені так, щоби рільні робітники і служниці могли приїхати до Канади на час весняних робіт в полі. Весна цього року була в Канаді гарна і розміщення робітників при праці пішло гладко і без таких перепон, як минулого року.

До літніх робіт при жнивах зголосили канадійські залізничі компанії запотребування на 4.303 служниць. Транспорти цих літніх робітників розложено так, щоби вони могли приїхати на місце до Канади найпізніще до 15. серпня ц. р. То значить з краю мусять вони виїхати найпізніще в першій половині місяця липня. Також в тім часі мусять виїхати рільничі родини. Більшість цих робітників має дати Східна Галичина, Волинь і Полісся, а реєстрацію їх переводять Державні Уряди Посередництва Праці у Львові, Перемишлі, Дрогобичі, Станиславові, Тернополі, Луцьку, Ковлі і Берестю над Бугом.

Пригадуємо, що всі рільні робітники і служниці мусять бути правдивими рільниками, мущини в віці від 18 до 45 літ, а служниці в віці 21 до 35 літ, всі мусять бути цілком здорові і здібні до праці, мусять уміти читати в якійнебудь мові і мусять самі заплатити собі подорож до Вінніпеґу а саме, за корабельну карту $132^1/_2$ доляра або 1.180 золотих, і за залізничий білєт з канадійського порту до Вінніпеґу 25 долярів, а надто мати 25 долярів на показ і 10 долярів на видатки підчас подорожи.

Позволення на виїзд дають Державні Уряди Посередництва Праці, до котрих кожний еміґрант мусить зголоситися особисто з потвердженим через громаду поданням і якимсь особистим документом. Бляакети на подання і інформації в справах виїзду дає нашим еміґрантам Товариство Опіки над Українськими Еміґрантами або Державні Уряди Посередництва Праці,

Корабельні карти можуть завдаткувати еміґранти в одному з корабельних бюр щойно тоді, як дістануть зізволення на виїзд з Державного Уряду Посередництва Праці і як лікар корабельного товариства узнасть їх за здібних до виїзду. Транспорти до виїзду визначують еміґрантам корабельні товариства.

Число вільних місць без афідавіту до літних транспортів ще не є виповнене, а бажаючі виїхати мусять поспішитися з приготуванням до виїзду.

З причини недостачі в краю готівки і кредитів родини, що мали намір виїхати, не могли спродати свого майна і мусіли зрезиґнувати з виїзду. При цьому також самітні рільні робітники і служниці, змушені були позичати гроші на подорож у ріжних лихварів на ще вищий як в минулих роках процент.

Крім цих еміґрантів без афідавітів, виїхало і виїзджає до Канади багато еміґрантів, яким прислали своякі, приятелі або фармери поіменні візвання до приїзду т. зв. nominations. Про надіслання такого візвання повідомляють листовно дотичних еміґрантів представники канадійських залізничих компаній в Варшаві і на підставі цих повідомлень видають Державні Уряди Посередництва Праці зізволення на виїзд, жадаючи при тім листів з Канади разом з кувертою від тих шо вистаралися номінації.

На загал можна сподіватися, що цього року виїде з Польщі до Канади приблизно таке саме число еміґрантів, як минулого року, це є около 20.000 осіб.

Міжнародня Конференція Приватних Товариств Опіки над Еміґрантами.

Дня 3. і 4. вересня ц. р. відбудуться в Женеві загальні збори Міжнародньої Конференції Приватних Товариств Опіки над Еміґрантами. Між іншим на цих зборах будуть обмірковувати сучасний стан справи розділення родин еміґрантів в ріжних краях, справи поборювання обманств і надужить супроти еміґрантів ріжних перевозових аґентів, примусове обезпечення пасажирів на випадок смерти або каліцтва пасажирів на кораблях і т. д.

В цій останній справі нема досі ніяких законних управильнень, але досі в кожному поодинокому випадку еміґранти або їх спадкоємці мусіли доходити своїх претенсій відшкодування зі сторони корабельних підприємств в дорозі довгих і коштовних судових процесів. Одинокою розвязкою цего питання може бути тільки примусове обезпечення пасажирів підчас подорожи на кораблі і питання це стоїть на денному порядку Міжнароднього Бюра Праці в Женеві, Міжнароднього Морського Комітету в Амстердамі і Міжнародньої Конференції Приватних Товариств Опіки над Еміґрантами, якої членом є також наше Товариство Опіки над Українськими Еміґрантами. На конференцію до Женеви наше Товариство також запрошене.

Канада.

ПАСПОРТОВІ ТРУДНОЩІ ПРИ ВИЇЗДІ ДО КАНАДИ.

Канадійський офіцир, що урядує в Ґданську, покликуючися на іміґраційні приписи Канади, почав робити перепони еміґрантам, котрі мають прольонґовані паспорти і зажадав представлення паспортів, виготовлених перед уплизом року. Еміґраційний Уряд поробив заходи в Канаді в цілі зміни того розпорядку. До часу полагодження цієї справи еміґранти, котрі могли би одержати продовження паспортів, які вже мають, мусять старатися і просити старосто видати їм нові паспортові книжечки.

ЯК СТАРАТИСЯ ПРО АФІДАВІТИ.

Дуже багато наших еміґрантів виїзджає до Канади на підставі так званих афідавітів. Давніщі афідавіти були звичайною заявою якогось канадійського громадянина перед канадійським нотарем, що він бажає спровадити до себе якогось свого свояка, приятеля або робітника. Ця форма афідавітів в останніх часах є значно змінена.

В засаді мають право виставляти візвання (nomination) до приїзду свояків, робітників або служниць т і л ь к и к а н а д і й с ь к і ф а р м е р и ч о т и р о х з а х і д н и х п р о в і н ц і й: Манітоби, Саскачевану, Альберти і Брітійської Колюмбії. Ця номінація мусить бути потверджена через місцевого суддю, секретаря муніципалу або директора якогось місцевого банку і через нотаря. В номінації зобовязується фармер дати заняття візваному зі старого краю еміґрантові і звичайно визначує умовини плати і інших винагороджень. В цей спосіб виготовлене візвання передає фармер до реєстрації одній з канадійських залізничих компаній: Canadian Pacific Ry або Canadian National Ry, які через своїх представників в Польщі листовно повідомляють заінтересованого еміґранта, що для него надійшло позволення на виїзд до Канади.

Такий дозвіл на вїзд до Канади попереджала звичайно кореспонденція між канадійським фармером, а даним еміґрантом за посередництвом корабельних товариств і їх аґентів. На підставі нового польського еміґраційного закону н е в і л ь н о тепер корабельним товариствам займатися посередництвом в виробленні позволень на вїзд до Канади. Еміґранти можуть тепер в справі афідавітів або самі порозуміватися зі своїми свояками або приятелями, або можуть це робити при помочі нашого Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами. В тій цілі мусять, бажаючі старатися про т. зв. афідавіти, подати Товариству: своє імя і назвиско, вік, віроісповідання, стан і точну свою адресу, а також точну адресу цього свояка або приятеля в Канаді, який має там старатися про позволення на вїзд. При цьому треба подати, який це є приятель або свояк, чи він є

фармером. чи робітником або служницею у фармера. Зазначуємо при цьому, що для еміґрантів, які ідуть до своїх свояків, які не є фармерами або не працюють на фармах, потреба спеціяльного позволення на візд т. зв. permit від канадійського іміґраційного Уряду.

Всіх інформацій в справах як старатися про дозвіл на візд до Канади, уділюють наші Бюра інформацій і помочі еміґрантам у Львові і у Тернополі.

ЕЛЄКТРИКА В ФАРМЕРСЬКІМ ГОСПОДАРСТВІ.

В своїй студії про ужиток елєктричности на фармах Хліборобський Каледж Іллінойського Університету обрахував між іншим кошти елєктричної обслуги в хатнім господарстві фармера й фармерової жінки. Обрахунок зроблений на основі даних зібраних в „елєктрофікованих" фармах в Шампейн Кавнті, Іллінойс. Виходить, що за 33 центи на день або 10 долярів на місяць можна купити досить елєктричної сили, щоби освітити хату й господарські будинки, випрати й вигладити одежу й білизну, „сепарувати" сметану, захолодити елєктричну ледівню, видоїти яких десять коров, посікати для них пашу і напомпувати води для хатних потреб і для худоби. За пять центів елєктричности вистарчить господині, щоби попрати білизну з цілого тижня або пекти та варити на протязі одної години або добути 500 ґальонів води з криниці.

Арґентина.

ВИМІНА ГРОШЕЙ.

В іміґраційному готелі в Буенос-Айрес знаходиться філія арґентинського державного банку „Banco de la Nation Argentina", де еміґранти можуть вимінювати гроші по приїзді до Арґентини. За 100 польських золотих платять там 23 пезів і 50 центів.

ПОЛОЖЕННЯ ЕМІҐРАНТОК В АРҐЕНТИНІ

В Арґентині кожна еміґрантка-робітниця може скоріше найти працю аніж мущина. Причиною цього є те, що по більших як і менших містах є велике запотребування дівчат і замужних жінок як служниць. Дівчата бояться лишатися по містах, бо жахаються, щоби не попасти в руки несовісних аґентів, замужні натомість жінки волять радше бідувати з чоловіками на господарстві, аніж іти до міста на службу.

Положення інтеліґентних жінок, що не звикли до фізичної праці, є часами дуже прикре. Дістати заняття в бюрі чи якомусь торговельному підприємстві є майже виключене, бо Арґентина має піддостатком своїх сил. Одні німкині вміють давати собі раду. Хоч трапляються між ними часами доньки добре ситуованих домів, радо ідуть на службу як кухарки, служниці по шпиталях як няньки, працюють по ресторанах або і в варстатах, живуть дуже ощадно і вміють навіть робити ощадности. Дівчата інших народів або цього не вміють, або на фізичну працю не позваляє їм глупа гордість і через те дуже часто падуть дуже низько.

Зєдинені Держави.

НЕЩАСЛИВІ ВИПАДКИ.

На протязі 1927 року в вуґільних шахтах Зєдинених Держав згинуло 2224 робітників вуглекопів, убитих у всякого рода нещасливих припадках і катастрофах. З того числа 1735 смертельних пригод припадає на копальні „мягкого вугля", а 489 на антрацитові. Можливо, що прийдеться ще більше смертей зарахувати на той рік, так як може ще вмерти дехто з шахтярів покалічених в 1927 році, але й так 2224 погибших — число величезне. За кожний міліон тон добутого вугля близько чотири смерти.

В січни 1928 року в американських вуґільних шахтах вже рахується 165 вбитих, власне 140 в мягко-вуґільних копальнях і 25 в антрацитовій окрузі Пенсильвенії.

СТРАЙК ВУГЛЕКОПІВ.

Страйк вуглекопів в Зєдинених Державах треває далі і поширюється. З кінцем квітня в західній Пенсильвенії і Вест Вірджінії прилучилося до страйку 15.000 вуглекопів. Страйкувати починають також незорґанізовані робітники.

Власники вуґільних копалень, затрівожені зростом страйку і неуступчивістю страйкуючих, приготовлюють скрізь „надзвичайні середники оборони", а саме кулемети, кріси, слізні бомби і інший военний лаштунок, готові хожної хвилиї ужити, якби страйкарі зближалися до копалень.

Одночасно вони заявляють, що не підуть на ніякі уступки і не будуть переговорювати з орґанізацією страйкуючих робітників, хочби страйк мав ще роки тревати. Тим способом зволікання хочуть вони довести страйкуючих до певного виснаження, щоби потім можна було лекше диктувати.

Українці в Арґентині.

Хоч українська еміґрація в Арґентині не належить до найменших, хоч вона з року на рік зростає і має всі дані в недалекій будучности сильно розростися, на жаль, маємо скупі відомости про життя наших переселенців.

Щойно в останньому році, коли в столиці Арґентини, Буенос-Айрес, почав виходити перший український часопис на арґентинській землі, „Українське Слово", контакт з цією далекою країною блище навязяний.

З цього часопису довідалися ми, що серед тамошніх переселенців зачалося громадське життя, що повстали там товариства „Просвіта“, що ці товариства стараються обєднати розкинутий по цілому краю український елємент, що вони уладжують театральні вистави, концерти та виклади. Ця праця находиться щойно в самих початках і її не дуже то легко вести. Великою перепоною являється недостача провідників, котрі взяли би на себе цей тягар праці, котрі занялися би зорґанізованням української еміґрації в Арґентині та повели би в першій мірі культурно-освідомлюючу працю.

Порушує цю спрацу один із співробітників „Українського Слова“ і пише таке:

„Нещаслива доля кинула нашого еміґранта в далеку країну шукати за дрібкою насушного хліба в Арґентині. Щасливий той, що його дістав, але горе тому, що ходить без праці, завмираючи як тілом, так і духом. Така вже доля нашого робітника-еміґранта і кращою бути не може, доки не добуде сам собі свідомости-знання.

А звідки може дістати цю свідомість-знання наш еміґрант? Хтоб то був такий, що відчинив би сплячі очі нашому несвідомому робітникові?

Правда, тут в Арґентині є стільки інтелєктуально підготованих осіб, але що з них, коли вони забули про свойого брата і знати про нього не хочуть!

Такі люде приїхали не по насущний хліб, але по щось кращого. Таких людей можна назвати матеріялістами, вони дбають лише про свої кишені. З посеред таких осіб можна згадати нашого посла Юрія Тимощука. (Ю. Тимощук був послом до варшавського сойму минулої каденції. Перед закінченням соймової каденції продав він своє майно на Волині і виїхав до Арґентини, де набув гарний хутір. Прим. Ред. „Укр. Еміґранта“). По приїзді до Арґентини посол Тимощук всюди був, тільки не заглянув до ніякого українського товариства. Таких осіб є в Арґентині більше і з них нема ніякої користи для української нації.

Отже при таких обставинах наших іміґрантів в Арґентині, ми мусимо видобути самі із себе таких осіб, котрі не були би матеріялістами, але ідеалістами“.

Лікарський куток.

ЖИЛЯКИ.

Дуже важною перешкодою для виїзду еміґранта є недуга, так звані жиляки, (Varices). Для кращого зрозуміння цієї недуги, подаємо короткий опис анатомії кровних сосуд.

У людини пливе кров від серця сосудами, званими бючками або артеріями до клітин орґанізму. Стіни цих кровних сосуд є грубші і сильніші та рідко коли, або взагалі ніколи, не улягають розширенню. Є вони також елястичні. В них пливе кров ясно-червона, це є відсвіжена в грудях, до котрої прилучився кисень. З клітин орґанізму пливе темно-червона кров сосудами, так званими жилами, котрих стіни є тонші від стін артерій і через це під впливом сили, що на них поділає, вони розширюються а щоби кров в них не опадала, вони мають ще в середині малі заставочки. Ці розширені жили, називаються **жиляками.**

Жиляки трапляються у людей, що в часі своїх занять мусять довший час стояти або ходити, бувають також у людий товстих, тяжких і у вагітних жінок. Найчастіше виступають жиляки на підстегню. Є вони ріжної величини. Тут жили не мають місця розширюватися в середині і тому розширюються найбільше в напрямі поверхні скіри, де виглядають як грубші або тонші батоги, на яких понавязувано багато ґудзів. Ті ґудзи повстають на жильних заставочках.

Такі розширені жили (жиляки) на ногах справляють хорим великі прикрости і болі. Ноги роблються тяжкими, наслідком болів хорий не може довго ходити ані стояти, скоро мучиться і через це не може працювати.

Ці розширені жили мають дуже тонесенькі стіни а скіра підстегня над ними також в міру розширюється, чимраз більше тончіє так, що робить враження наче б ті жили не були покриті скірою. Врешті може трапитися, що під впливом легкого натиску або удару стіна жили проривається і з неї пливе кров. Це може довести до смертельного викровавлення, наколи в пору не прийде лікарська поміч.

Дуже часто витворюються з тих жиляків, наслідком злого відживлення скіри, болячки або рани на ногах. Діється це в цей спосіб, що скіра хорого на тих місцях де є жиляки, свербить, хорий шкробається, розранює скіру, котра ізза злого відживлення не є склонна до гоєння. Через це ті рани ятряться роками, завжди розширюються а врешті з малих ран твориться велика рана, котра ніколи не може загоїтися так що грозить відтяттям або ампутацією ноги.

Деколи витворюється з розширених жил так звана слоневатість ніг, Elephantiasis pedum. Діється це тому, що через неправильний обіг крови, кров творить застій в ногах, ноги пухнуть, грубіють, тверднуть аж врешті по довшому часі ноги ті перемінюються у тверді колоди, подібні до ніг слоня.

Для еміґранта жиляки є дуже важною перепоною до виїзду за границю, бо уряди деяких держав не пускають людей, що мають жиляки, до своїх країв, а то тому, що еміґрант котрий має жиляки, по якомусь часі стає нездібним до праці. Щоби еміґрант, котрий має жиляки, міг виїхати за границю, мусить спершу всі жиляки добре вилічити і щойно по їх вигоєнні може виїхати.

Вилічити жиляки може тільки лікар. Давніше лічили жиляки елястичними бандажами, але це не

доводило ніколи до вилічення, тільки до полекші хорому. Щойно в новіших часах можна жиляки зовсім вилічити, при помочі спеціяльних інекцій і то навіть в дуже короткому часі, або при помочі операції.

ХРОНІКА.

Нове українське іміґраційне товариство. Весною цього року засновано в місті Едмонтоні, в Канаді Товариство Помочі Українським Еміґрантам. Головою товариства вибрано адвоката І. Басараба, секретарем І. Ісаїва.

Новий еміґраційний часопис. Львівський відділ товариства „Опіка над земляками на чужині" почав видавати у Львові інформаційний місячник „Польський Еміґрант".

Два роки за обман еміґранта. Вінніпеґський поліційний суд засудив на два роки вязниці Івана Бибика за обман еміґранта. Він заопікувався одним свіжим еміґрантом в цей спосіб, що вислав йому телеґраму до сестри в Едмонтоні, аби прислала йому 25 долярів, а коли гроші прийшли, забрав їх собі.

Український концерт в Бельгії. Українська громада урядила в Брюселі дуже гарний концерт дня 25. березня ц. р. Програма концерту складалася з хорових виступів, танців та гри на кобзі. Хор складався зі студентів, що приїхали з Лєжу. Танці виконані бути краще. Дуже добре виконав п. Білас танок „Ґонту", за що нагородили його гучними оплесками. Центром уваги концерту був безперечно виступ відомого артиста-кобзаря п. В. Ємця, що зібрав бурю оплесків. Особливо сильне враження справила одна з власних його музичних фантазій. Одна з кращих саль була заповнена майже по береги чужинцями. По концерті відбувся баль, на якому виконано було українські народні танки, як напр. „Оркан", „Катерина", то-що, та час від часу співали українські пісні.

Канадійська преса про Українців. Канадійський щоденник „The Oshave Daily Times" помістив статтю, присвячену 30-літтю української еміґрації до Канади. Стаття має наголовок: „Українці є для нас корисні".

Безробіття. В часі від 7. до 14. квітня ц. р. число зареєстрованих в Державному Уряді Посередництва Праці безробітних виносило 163.102 осіб, коли в попередньому тижні нотовано 164.874 осіб. Управнених до підмог по думці обовязуючих законів було 48.566 осіб, до негайних підмог 41.423 осіб. Працю одержало 6.399 осіб.

Скількість українців на світі. Під сучасну пору живе на землі около 40 міліонів українців в таких краях: в У. С. Р. Р. 23,200.000, поза межами У.С.Р.Р. на терені радянського союзу 8,000.000, в Польщі 6,000.000, Румунії 1,000.000, Чехословаччині 700.000, Зєдинених Державах Америки 1,000.000, Канаді 500.000, Бразилії 80.000, Арґентині 60.000.

Величина Лондону. Більше населення, як ціла Австралія, числить Лондон, а саме 8 міліонів душ. Австралія має лише 6 міліонів населення. На одну квадратову милю в Лондоні припадає 11 тисяч мешканців, в Австралії — 6 мещканців. Коли обчислювати на основі податків, то треба би 60 міліонів фунтів, щоби закупити всі лондонські доми. Вулиці Лондону мають загальної довжини 2.300 миль, кошти їх удержання виносять 3 міліони фунтів на рік. Телєфону вживали в минулому році в Лондоні 805 міліонів разів.

Загублені. Хто знав би, де находиться Василь Рожко з села Кунисовець, городенського повіту, що перебував в Канаді, здається в Отаві і про котрого від 1914 року нема ніякої вістки, зволить повідомити про це: Foreign Language Information Service, Ukrainian Bureau, 222 Fourth Ave. New York City U. S.

ЗМІСТ:

Видає Т-во Опіки над Українськими Еміґрантами. — За редакцію відповідає Генрик Рогожинський.
З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.